№ 25. Wtorek 1. Lutego 1859. Rok Wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie. Bez poczty: kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z poczta kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye sa wolne od oplaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Portugalia. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Dania — Rosya i Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Na założenie szkoły według przepisów na Bukowinie we włości Marenicze pozwolił:

1. Tamtejszy właściciel dóbr Jerzy Aywas, ażeby należące do szkoły gminy sprowadzały z jego lasów budulec na szkołę, a na opalanie jej przez 5 po sobie następujących lat po 6 sągów kubicznych twardego drzewa skłatowego.

2. Daruje gmina Marenicze grunt obejmujący 16 peaszyn czyli 576 kwadratowych sążni na plac budynku szkolnego, a drugi obejmujący 25 peaszyn czyli 900 kwadratowych sążni na ogródek dla nauczyciela.

3. Należące do szkoły gminy Marenicze, Petracze, Uście Putilla i Szpetki będą załatwiać robotę ręczną i pociągową przy budowaniu szkoły, i zajmą się sprawieniem porządków szkolnych zwożeniem drzewa na szkołę i utrzymaniem posługacza szkolnego.

4. Na opłacanie nauczyciela roczną kwotą 200 złr. monetą konwencyjną przeznacza gmina Marenicze z subskrybowanego kapitału pożyczki 1600, gmina Petracze i Uście Putilla, każda po 1100, a przysiółek Szpetki 200 złr. monetą konwencyjną.

C. k. krajowy rząd Bukowiński ma sobie za szczególniejszą przyjemność podać niniejszem do wiadomości powszechnej tę godną naśladowania usilność ku rozszerzeniu elementarnej nauki ludu.

Sprawy krajowe.

(Wypadki dzienne. — Ułaskawienia. — Instytut politechniczny w Pradze. — Most na Mołdawie. — Włoskie koleje żelazne. — Reorganizacya służby sanitarnej w Lombardo-weneckiem królestwie.)

Wiédeń, 29 stycznia. *Litograf. korespon. austr.* pisze: Z Londynu donoszą pod dniem 25. z. m., że sir Charles Napier napisał list do hrabiego Derby z przedstawieniem, ażeby jak najprędzej skoncentrowano rezerwy maryuarki na Kanale. Dziennik *Times* ogłosił tego dnia artykuł przeciw ultranarodowym tendencyom włoskim i oświadcza w nim otwarcie, że niechęć pewnej partyi ku rządowi austryackiemu w północnych Włoszech wypływa raczej z urojenia, a nie ze słusznych zażaleń, poważny mąż stanu nie może przywiązywać żadnego znaczenia do tak zwanej zasady narodowości w oderwaniu od innych zasad; niedawno okazały jej śmieszność usiłowania ultramontanów na wyspach jońskich, i w ogóle wciągnęłaby ona, posunięta do ostateczności, tylko liczne rewolucye za sobą.

Dresdner Journal zawiera korespondencyę z Mnichowa z zapewnieniem, że wiadomość o podaniu się do dymisyi ministerstwa bawarskiego jest bezzasadna, i że w ogóle niezagraża tam żadne przesilenie gabinetu.

Paropływ „Phoebe" przywiózł do Londynu pocztę z Przylądka dobrej nadziei z 22. grudnia r. z. Kolonia była spokojna i handel dość ożywiony.

— Jego Cesarzewicz. Mość Arcyksiążę gubernator jeneralny Ferdynand Maxymilian przyzwolił, by Negrini Giosue, Stefanini Cesare, Gollardi-Rivolta Enrico i Massoneri Gaetano powrócili bezkarnie do kraju i wrócili znów do praw obywatelstwa austryackiego.

— Dziennik *Prager Zeitung* pisze: Spodziewają się, że politechniczny instytut w Pradze zostanie wkrótce zreorganizowany. Stany zaproponowały rządowym władzom, rozszerzyć zakres działań politechnicznego instytutu na wewnątrz i zewnątrz, ażeby odpowiedział zupełnie mnożącym się wymaganiom nauki i duchowi czasu i w całem tego słowa znaczeniu tworzył rodzaj technicznego uniwersytetu. Najgłówniejsze w tym względzie poczynione projekta odnoszą się najpierwej do znacznego pomnożenia profesorów i do zaprowadzenia nowych gałęzi nauk. I tak dla matematyki, fizyki, technologii, statystyki i wexlowego prawa zaproponowano nowe katedry profesorów z płacą najmniej 2000 złotych. Najwyższa płaca profesorów wynosić ma rocznie 3000 złotych a dyrektor instytutu pobierać ma na rok 10.000 złotych.

— W Pradze myślą teraz zająć się budową trzeciego mostu na Mołdawie w tem miejscu, gdzie pierwej już miał być założony łańcuchowy most, t. j. z brzegu zwanego „Františzek" na drugą stronę rzeki do Belwederu.

— Według wiadomości z Tryestu przyspieszają roboty nad ukończeniem żelaznej kolei z Werony do Botzen; tem samem jest na ukończeniu komunikacyjna dla handlu środkowej Europy tak ważna linia, która dla Lombardo-weneckich, nad adryatyckiem morzem leżących portów bardzo jest pożądana.

— *Gaz. di Milano* pisze: Donoszą nam, że na mocy najwyższego pisma własnoręcznego z 17. lipca 1858, którem Jego c. k. apost. Mość potwierdził zasady kardynalne względem reorganizacyi służby sanitarnej lekarzy (medici condotti) w lombardo-weneckiem królestwie, wydał Jego Cesarzew. Mość najdostojniejszy Arcyksiążę gubernator jeneralny dnia 31. grudnia odnoszący się statut łącznie z potrzebnemi w tej mierze instrukcyami. Prawo tymczasowego mianowania tych lekarzy przysłużać ma przełożonym gmin, a stanowczego na ich przedstawienie c. k. delegacyi w porozumieniu z kongregacyą prowincyonalną, po czem lekarze lub pozostała po nich familia nabędą prawo do pensyi, równie jak inni urzędnicy publiczni.

Ameryka.

(Zagajenie sesyi modlitwą. — Nowa prowincya. — Wiadomości bieżące.)

Nowy York, 8go stycznia. Na wzór angielskiego parlamentu, zagaja senat w Washingtonie swe posiedzenie krótką modlitwą, i na każdą sesyę mianuje prezydent senatu osobnego kapłana. W upłynionym roku zniesiono tę posadę, ale zato obierać ma prezydent na mocy uchwały senatu z każdej w Washingtonie znajdującej się religijnej sekty jednego kapłana; co dzień zatem zmieniają się kapłani rozmaitych sekt kolejno do zagajenia posiedzenia modlitwą. Dnia 23. upłynionego miesiąca, przyszła kolej na katolickiego księdza plebana Bayle, który religijną ceremonię odprawił w ornacie i otoczony licznem gronem ministrantów. Takiej kościelnej procesyi nie widziano w senacie odkąd istnieją Stany zjednoczone. Amerykańskie dzienniki rozprawiają wiele o tym wypadku.

— W izbie reprezentantów wniósł p. Colfar, zastępca Indyany, bil względem utworzenia nowego terytoryum pod nazwiskiem Colona. Terytoryum obejmowałoby okolice obfitujące w pokłady złota i leżące między 103 stopniem długości a łożyskiem „Roky Mountain" i między 37 a 42 stopniem szerokości, zatem część teraźniejszych terytoryi Kanzasu, Nebraski i nowego Mexyku. Największa część przypadłaby na Kanzas, gdzie znów powstały nieporozumienia między poplecznikami a przeciwnikami niewolnictwa. Słychać, że orszak przeciwników niewolnictwa wpadłszy do Misouri dopuścił się rozmaitych gwałtów, co spowodowało gubernatora Medary wysłać na nich cztery szwadrony dragonów i kilka kompanii milicyi. Utrzymują, że w tej części terytoryum gdzie panuje niepokój, zostanie zaprowadzony na jakiś czas sąd wojenny.

Według wiadomości z Greytown z dnia 17. grudnia, zamierzali prezydenci pięciu centralno amerykańskich republik zgromadzić się w Guatemali na konferencyę względem utworzenia centralno-amerykańskiego związku.

Portugalia.

(Czynności w izbach.)

Lizbona, 19. stycznia. Z powodu wydanego rozporządzenia względem wolnego przywozu zagranicznej pszenicy, jęczmienia itd. wniesiono wotum nieufności przeciw ministrom, lecz przy głosowaniu miało ministeryum większość za sobą w stosunku 2: 1. Wydali przeto na tej podstawie projekt względem uregulowania wolnego przywozu zboża zagranicznego na rok przyszły, lecz jeszcze rzecz niepewna, czy się projekt ten utrzyma.

Wiadome wynagrodzenie w kwocie 14.000 funtów szt. wypłacono już Francyi za okręt „Charles Georges" bez wszelkiej dalszej dyskusyi.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Pismo p. Charles Napier do lorda Derby. — Komisya w Dżeddzie.)

Londyn, 26. stycznia. Książę Nemours był przedwczoraj na zamku Windsor z wizytą u dworu.

— Książę Małachowy wyjechał z małżonką w odwiedziny do księcia Wellingtona do Hampshire.

— *Times* podaje dziś w drugiem wydaniu list swego korespondenta turyńskiego, który potwierdza w ogóle to, co doniesiono dziennikowi *Daily News* z Turynu. „Słychać — powiada korespondent — że rząd angielski przysłał notę do Króla sardyńskiego, która ma być ułożona w wyrazach bardzo uprzejmych, ale oświadcza się stanowczo przeciw polityce wojennej. Zarazem oznajmiono urzędownie dworowi turyńskiemu, że książę Walii zjedzie na wiosnę do Turynu i odda wizytę Królowi sardyńskiemu. Tym, co pragną i oczekują wojny, jest wielce pożądanym wszelki znak życzliwości dla Sardynii ze strony Anglii. Ale nikt — zdaje mi się — nie liczy na pomoc Anglii w walce przeciw Austryi, i chcianoby tylko zjednać sobie jej neutralność i sympatyę.“

— Dziennik *Adverteiser* przytacza następujące pismo sir Charles Napiera do lorda Derby: „Milordzie! Przy teraźniejszem niespokojnem położeniu Europy, czy to jest w porządku i bezpiecznie, że Francya posiadając armię w sile 500.000 ludzi, opanowała Kanał? Między Brestem a Cherbourgiem znajduje się trzynaście do czternastu liniowych okrętów (połowa w Cherbourgu) po części z załogą a poczęści gotowych do przyjęcia załogi; a Francya posiada środki, że może zaopatrzyć flotę w załogę, czego my nie posiadamy, Francya może majtków toulońskiej floty wyprawić do Cherbourga koleją żelazną, my nie jesteśmy w stanie transportować naszych koleją z śródziemnego morza do Portsmouth. W takim składzie rzeczy zalecam Waszej Wysokości zawezwać komisyę zajmującą się zaopatrywaniem okrętów w załogi, ażeby przedłożyła swe sprawozdanie, oraz wydać rozkaz do zaopatrzenia w załogę naszej pierwszej rezerwy, i do utworzenia drugiej. Montalambert mówi nam, że w Europie nie mamy przyjaciół, a co wiosna przyniesie, niewiadomo nikomu, oraz nie powinniśmy zapominać, że Rosya posiada na baltyckiem morzu wielką flotę zawsze z dobrą załogą i że ta flota nie jest daleko od naszego wschodniego wybrzeża. Nie zapominaj Milordzie, że Napoleon utworzył w Dijonie armię rezerwy i przeszedł Alpy nim Austrya była gotową. Ludwik Napoleon przebyć może Kanał, nim będziemy wiedzieć co nam czynić wypada. Zostaję itd.
A. Charles Napier.“

— Dziennikowi *Times* piszą z Dżeddy pod dniem 2. stycznia: Komisya, której poruczono rozpoznawać powody i skutki ostatniego powstania, zgromadzała się każdego dnia na posiedzenia i zapewne w połowie bieżącego miesiąca ukończy swe prace. Wynagrodzenie jakiego domagają się angielscy poddani, wynosi 80.000 funt. szterl. Zeznaniem dotąd przesłuchanych świadków skompromitowani zostali Kajmakam, szef policyi i ośmiu innych tak dalece, że musiano ich przyaresztować. Zresztą wielu świadków wzbraniało się czynić zeznania dopóki ci oskarżeni znajdują się na wolnej stopie, a teraz słychać nawet, że wszelka kosztowniejsza podczas powstania stracona własność jest ukrytą w domach Kajmakama i szefa policyi. Na Namik Baszę gubernatora świętych miejsc, pada także wielkie podejrzenie, tembardziej, że przed samym wybuchem powstania wydalił z miasta całe wojsko. Komisya zatem i jego powołała a Namik mści się tymczasowo na chrześcianach, zakazując wszystkie napoje gorące, a w czasie modlitwy każe zamykać wszystkie dywany i kawiarnie. Zdaje się, że stara się tym sposobem dać uczuć mieszkańcom obecność chrześcian, i rzeczywiście nie jest już w mieście tak spokojnie jak pierwej.

Francya.

(Nadzieje pokoju. — Wiadomości bieżące. — Przemowa księcia Napoleona do kawalerów medalu S. Heleny. — Mapa górnej Algieryi.)

Paryż, 26. stycznia. Nadzieja utrzymania pokoju wzmaga się, i nawet giełda uspokoiła się już, jak to świadczy podniesienie się kursow na dniu wczorajszym. Głównie przyczyniła się do tego pogłoska, że Anglia chce pośrednictwem swojem odwrócić niebezpieczeństwo wojny.

— Jenerała Dejean mianował Cesarz dyrektorem szkoły wojskowej w Metz.

— Wyrok na Proudhona potwierdził trybunał kasacyjny stanowczo na wczorajszem posiedzeniu.

— Żona marszałka St. Arnaud mianowana jest ochmistrzynią dworu księżny Klotyldy.

— Do Marsylii przybył dziś kapitan fregaty Lefes de Lamotte z traktatem handlowym, który baron Gross zawarł w Szanghai z komisarzami chińskimi.

— Z Hongkongu donoszą, że wiceadmirał Rigault de Genouilly powołał z morza chińskiego płaskie okręta, by wyruszyć niemi w górę rzeki Hue.

— Jak słychać, rozpoczęła się już druga wpłata na akcye kanału sueckiego. Na prowincyi płaci większa część subskrybentów całe 150 fr. i żąda akcyi opiewających na wypłaciciela.

— *Monitor* zawiera przemowę księcia Napoleona w Turynie do tych właścicieli medalu św. Heleny, którzy mu się w szeregu przedstawili. Według tego dziennika miał książę temi słowy do nich przemówić:

Dziękuję Wam za tę uprzejmość, z jaką pospieszyliście na moje powitanie. Mocno mnie to wzruszyło. Z was jeszcze są szlachetne i świetne zabytki armii naszej, a zatem wzmacniacie tem bardziej jeszcze węzeł między Francyą i Sardynią, które równie jak nasze dynastye połączą się na przeszłość węzłem nierozerwanym. Nie omieszkam podać uprzejmą gorliwość Waszą do wiadomości Najjaśniejszego Cesarza Napoleona i w jego też imieniu składam Wam podziękowanie. Niech żyje Cesarz: Niech żyje Król Wiktor Emanuel.

— Liniowy okręt pierwszego rzędu „L'imperial“ wysłany zostanie z rozkazu ministra marynarki do ewolucyjnej eskadry.

Z rozkazu ministra wojny przesłał dyrektor francuskiej rezerwy wojennej p. Jobard w Bruxeli egzemplarz mapy Kabylii w sześciu kartach, rytowanej według systemu p. Defrance. Jestto pierwsza wielka i dokładna mapa „gierskiego Tyrolu“ i nie znajduje się w żadnej księgarni. P. Jobard ganił mocno system p. Defrance, a swój własny sposób znany pod nazwiskiem „Diographia“ wychwalał, że jest pospieszniejszy. Marszałek Vaillant, sławny z rysunków map, odpowiedział na tę krytykę pochlebnem pismem.

Belgia.

(Sprawa w izbach.)

Na posiedzeniu izby drugiej z dnia 25. z. m. oświadczył minister finansów co do sprawy przymusu szkolnego, że jeszcze w ciągu sesyi terazniejszej przedłożony będzie projekt odnoszący się do kwestyi dobroczynności.

Włochy.

(Nowiny dworu. — Audyencya jenerała Niel. — Spokojność w państwie papieskiem. — Podróż Króla Neapolitańskiego. — Wiadomości bieżące. — Stosunki Neapolu z Francyą.)

Turyn. Jego Mość Król sardyński przyjmował 23. b. m. jenerała dywizyi Niela, adjutanta Jego Mości Cesarza Napoleona, senatora państwa, nadzwyczajnego posła i pełnomocnego ministra na osobnej audyencyi; jenerał prosił imieniem Cesarza o rękę Jej królewicz. Mości księżniczki Klotyldy dla księcia Napoleona, i Król zezwolił na ten związek. Potem przyjmował Król prezydentów i deputacye izb z adresami odpowiedzi na mowę od tronu, i oznajmił im blizkie zaślubiny swej córki z księciem Napoleonem. Prezydenci obudwu izb upraszali Króla, by raczył przyjąć wyrazy życzeń i serdecznego przywiązania obudwu izb. Na uczcie dworskiej byli tego dnia ministrowie, prezydenci obudwu izb, dygnitarze państwa, jenerał Niel, francuski ambasador, urzędnicy dworu i t. d. Wieczorem był Król z familią i księciem Napoleonem w wspaniale oświetlonym teatrze.

— Otrzymane z Rzymu na Marsylię wiadomości z dnia 22go z. m. świadczą, że wszelkie pogłoski dawniejsze, jakoby w Ferrarze zaprowadzony być miał stan oblężenia, wcale się nie sprawdzają. W państwie kościelnem panuje zupełna spokojność.

Neapol, 22. stycznia. Według depeszy z Marsylii sięgających po dzień dzisiejszy, zwiedził Król, będąc już zdrowszym, miasto Tarent, i w nocy przyjechał do Lecce. Przy tej sposobności oświetlono miasto. Król czekał na przybycie parostatku, którym odpłynąć miał do Manfredonii.

— Zaślubiny księcia Kalabryi nastąpić miały na dniu 26. b. m. Według obiegającej pogłoski mają urządzić obóz na rzymskiej granicy. Zawiadomiono już kilka pułków, ażeby były w pogotowiu do pochodu. Wielko-książęca familia Toskańska zjechała do Neapolu.

— O amnestyi wydanej w Neapolu przytacza gazeta wiedeńska następujący artykuł dziennika *Köln. Ztg.*

„Większa część dzienników europejskich wyprawiła niedawno margrabię Antonini do Paryża, a ogłoszona równocześnie dość życzliwa nota w Monitorze o amnestyi króla Ferdynanda, miała według nich zostawać w pewnej styczności z tą podróżą. Rozeszły się przy tem i wieści o przywróceniu znów stosunków dyplomatycznych między Neapolem i mocarstwami zachodniemi. Otóż dla wyjaśnienia całej tej sprawy dość już to tylko powiedzieć, że margrabia Antonini nieopuścił potąd jeszcze Bruxeli, dotychczasowego miejsca swego pobytu. Wspomniona amnestya króla Ferdynanda i połączona z tem deportacya wszystkich więźniów politycznych do Ameryki zapewne już nastąpiła temi dniami. Opatrzono ich we wszystkie potrzeby, suknie i t. d., a koszta przewozu poniesie skarb publiczny. Niektórym pozwolono na ich prośbę zabrać ze sobą także i członków swej familii. Przed odjazdem wypłacona im będzie zaliczka pieniężna, a dalsza w Kadyxie, gdzie wsiąść mają na okręt angielski. Oprócz tego otrzymał konzul neapolitański w Nowym Jorku ścisłe polecenie, by przychodźców wspierał radą i czynem, i ułatwił im wyszukanie sobie odpowiedniego zatrudnienia. W liczbie deportowanych znajduje się wielu posiadających własny majątek, którzy zapewne zaraz po swym przyjeździe do Ameryki powrócą do Europy (rozumie się z wyjątkiem Neapolu). Wszystko więc, cokolwiek tylko pisano o „srogim przymusie,“ o „łasce okrutnej“ i t. p. jest widoczną przesadą.“

Niemce.

(Stan zdrowia Króla. — Wiadomości bieżące. — Projekt reformy w egzekucyi karnej.)

Berlin, 26. stycznia. Najnowsze doniesienia z Rzymu co do stanu zdrowia króla są bardzo pomyślne. Pamięć Jego król. Mości ożywiła się już do tego stopnia, że przypomina sobie przy zwiedzaniu osobliwości rzymskich rozmaite dzieła sztuki, jakie widział przed laty, będąc jeszcze następcą tronu, a które zniszczono w roku 1848.

— Pan Gerolt, który odjechał niedawno z powrotem na swoją posadę ambasadora przy Stanach zjednoczonych, otrzymał pełnomocnictwo, układać się dalej o wzajemne wydawanie zbrodniarzy.

Mianowany rezydentem ministeryalnym w Teheranie tajny radca finansowy Hesse, dowiaduje się teraz o stosunki Persyi w Paryżu i Londynie.

— Nowo-mianowany dyrektor powszechnego departamentu wojennego, jenerał-major Vojgts-Rhetz obejmuje natychmiast ten urząd, by jak najspieszniej przywieść do skutku plan reorganizacyi armii.

Hanower, 14go stycznia. Na dzisiejszem posiedzeniu izb przedłożył rząd projekt ustawy względem kary śmierci. Według tego ma być wykonywana na przyszłość kara śmierci gilotyną, a obostrzenie kary śmierci zniesione. Podany projekt zasadza się na doświadczeniu, że teraźniejsze ścinanie mieczem nie daje potrzebnej pewności, oraz że teraz już okazuje się brak katów. Gilotynę, przenosi rząd nad topór, gdyż pewniejszy zadaje cios i nie wymaga nadzwyczajnej zręczności. Co do drugiego punktu wyraża powyzrzeczony projekt ustawy, że niestosowność i potrzebę zniesienia wszelkiego obostrzenia kary śmierci uznano teraz powszechnie, a nawet ze od wielu już lat gdzie wymierzano podobne kary z obostrzeniem, usuwała je zawsze łaska panującego. W Hanowerze polegało obostrzenie kary na tem, że skazanego wleczono na krowiej skórze pod rusztowanie, a to obrzydłe okrucieństwo zaprowadzało prawodawstwo 1840 roku. Zresztą uznano już powszechnie potrzebę, ażeby zniesiono tracenie publiczne, i jeżeli zajmą się kiedyś stany tą smutną sprawą, spodziewamy się, że usuną wszystko, na co dziś tak chciwie poglądają tłumy nieoświeconego ludu.

Dania.

(Komisya fortyfikacyjna.)

Chrystyania, 16. stycznia. Królewskiem rozporządzeniem mianowano dnia 5. b. m. komisyę dla wyszukania miejsc odpowiednich i najprzydatniejszych do urządzenia zakładów wojskowych u północnych wybrzeży Norwegii, a mianowicie między Tromso i Hammerfest. Do składu komisyi tej należą: podpułkownik inżynieryi T. Broch, komendant marynarki kapitan Valeur i pierwszy porucznik okrętowy Ihlen. Komisya ma wypracować plan budynków i fortyfikacyi odpowiednich potrzebie i krajowym stosunkom finansowym, i prócz tego obliczyć w przybliżeniu koszta tej budowy.

Rosya i Królestwo Polskie.

Warszawa, 22. stycznia. *Gazeta warszawska* donosi: Rada państwa, zdaniem swem na dniu 27go października najwyżej zatwierdzonem, uchwaliła: W uzupełnieniu Art. 213go T. XI. części 1. zbioru praw o wyznaniach obcych stanowi się, że rozwiedzeni małżonkowie wyznania ewanielicko-luterskiego, którym zawarcie nowych związków małżeńskich wzbronionem zostało wyrokiem sądowym orzekającym ich rozwód, mogą utrzymać pozwolenie do zawarcia takiego związku od konsystorza jeneralnego ewanielicko-luterskiego w wydarzeniach w artykule pomienionym wyszczególnionych (z wyjątkiem wypadku śmierci strony obrażonej), lecz nie pierw jak po upływie trzech lat od formalnego rozwiązania poprzedniego ich małżeństwa.

— W najwyższym imiennym ukazie cesarskim, wydanym do rządzącego senatu, za własnoręcznym Jego Ces. Mości podpisem, wyrażono: „W skutku przedstawienia naszego namiestnika kaukazkiego, uznawszy za pożyteczne w widokach rozwinięcia handlu i przemysłu, założyć na brzegach Rion przy ujściu jej do morza czarnego miasto portowe Poti, i nadawszy niektóre prawa i przywileje osobom, pragnącym się tam osiedlać, zatwierdziliśmy skreśloną przez namiestnika i rozpatrzoną w komitecie kaukazkim ustawę o osiedleniu i zarządzie tego miasta, oraz etat jego administracyi. Komunikując tę ustawę i etat rządzącemu senatowi, rozkazujemy poczynić stosowne rozporządzenia, celem wprowadzenia ich w należyte wykonanie.“

Księstwa Naddunajskie.

(Doniesienia z Serbii. — Doniesienia z Mołdawii i Wołoszczyzny.)

Belgrad, 24. stycznia. P. Stewcza, zastępca księcia Milosza, przedłożył jak już wiadomo, narodowej Skupczynie wykaz wszystkich w księstwie przebywających osób, którzy po większej części przynależni do Austryi, wchodzili od lat dwudziestu lub mieszali się w stosunki krajowe; załączył przytem wniosek wywołania ich z kraju. Na poparcie przytoczył, że chociaż wymienione na liście osoby nie były właściwie przyczyną rezygnacyi starego Milosza, zawsze jednak przyczynili sie do upadku księcia Michała. Skupczyna uchwaliła natychmiast, wydalić familie Nikolicz, Knezewicz, Zach i t. d. Serbom zaś do Austryi należącym pozostawić do woli: opuścić Serbię dobrowolnie, albo oczekiwać aż ich wydalą przemocą.

Prezydent senatu Wuczicz, metropolita Petrów i minister Garaszanin, uczynili zadość temu wezwaniu tak dalece, że zrezygnowali z swych urzędów. Wuczicz i Garaszanin zamyślają opuścić Serbię na zawsze, a były, z procesu o zdradę stanu znany prezydent senatu, objąć ma znowu swą dawną posadę. To bezprawne postępowanie Skupczyny, która gwałci internacyonalne prawa wznieciło w Belgradzie i Zemlinie wielkie przerażenie.

Jassy, 20. stycznia. Dziennikowi *Ostdeutsche Post* piszą, że książę Alexander Cousa przyjmował na dniu 18. b. m. wszystkich bojarów stronnictwa konserwatystów, którzy przyszli mu złożyć swe uszanowanie i życzenia. Książę Michał Stourdza kazał się usprawiedliwić słabością, i przyrzekł złożyć po wyzdrowieniu osobiście swe hołdy.

Co do potwierdzenia wyboru nowego księcia, utrzymują, że nastąpi wkrótce.

Wybory na Wołoszczyznie już się rozpoczęły, a stronnicy unionistów spodziewają się znaleźć także i tam większość. PP. Pano i Gogoloniczano zostali zawezwani telegrafem, ażeby przyjeżdzali do Bukaresztu.

Azya.

(Doniesienia z Indyi i Chin.)

Na dniu 26. b. m. nadeszły do Londynu dzienniki indyjskie i chińskie. Dziennik *Calcutta Englishman* występuje przeciw taktyce lorda Clyde i uskarza się na powtórne umknięcie większej liczby naczelników powstania. Radza Szaghuru otrzymał amnestyę.

Według dziennika *Friend of China* polepsza się w Kantonie stan rzeczy. W Ningpo panowała między Chinami wojna domowa. W Hongkongu wybuchł pożar na dniu 5. grudnia, zniszczył wiele budynków, i zaledwie zdołano go ugasić.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 28. stycznia. *Monitor* donosi odwołanie posła hanowerskiego, pana Boda de Sternberg.

Genua, 28go stycznia. Wczoraj w południe zawinęły tu trzy francuskie okręta wojenne, które mają konwojować księcia Napoleona i jego małżonkę do Marsylii. — W teatrze Doria zaszły zaburzenia, ale przeminęły bez dalszych skutków. — Sprzedaż paroplywów zaatlantyckich odłożono znowu, pomimo że upłynął drugi termin. — Dziennik *Attadino* powątpiewa, by miano doręczyć gabinetowi turyńskiemu formalną notę z odradzaniem wojny, ale donosi za rzecz pewną, że rząd angielski dopytywał się z zadziwieniem, dlaczego Piemont zbroi się tak mocno. Jego królewicz. Mość książę Walii przejeżdżał 26. b. m. incognito przez Modenę.

Rzym, 24. stycznia. Ojciec Ś. ułaskawił 5 więźniów galarowych, skazanych na śmierć w Pogliano, na dożywotne więzienie, a 49 innym złagodził karę dożywotnego więzienia na 20letnie więzienie.

Wiadomości handlowe.

Sambor, 23. stycznia. Według doniesień handlowych płacono w pierwszej połowie stycznia na targach w *Drohobyczu* i *Komarnie* w przeciągu za mec pszenicy 2zł.87c. — 2zł.90c.; żyta 1zł.89c.—1zł.90c.; jęczmienia 1zł.28c.—1zł.40c.; owsa 92c.—1zł.; hreczki 1zł.50c.—1zł.54c.; ziemniaków 87c.—88c. — Cetnar siana 92c.—1zł.5r. Sąg drzewa twardego sprzedawano po 5zł.95c.—7zł. 35c., miękkiego 4zł.41c.—5zł.25c. Funt mięsa wołowego kosztował 7c.—7c. i mas okowity 80c.—76c.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 29. stycznia

Hotel rosyjski: PP. Obertyński Leopold, z Stronibab. — Truskolawski Leonh., z Streptowa. — Fontana Julian, z Paryża.

Hotel europejski: Garapich Eliasz, z Zagórza. — Dobrzecki Józef, z Bursztyna.

Pod kolej żelazną: Domonkas Szczepan, c. k. rotmistrz, z Jarosławia.

Do domu zajezdnego nr. $174^2/_4$: Smoleński Józef, z Kruszelnicy.

Wyjechał ze Lwowa.

Dnia 29. stycznia.

P. Delinowski Antoni, adwokat krajowy, do Tarnopola.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 29. i 30. stycznia

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327‴30	+ 0.2°	91.1	zachodni sł.	śnieg
2. god. po poł.	328 35	+ 2 2°	82.7	„ „	pochmurno
10.god. wiecz.	328 76	+ 0.6°	90 0	„ „	„
Wysokość śniegu 5‴.					
7. god. zrana	328‴75	+ 0 3°	89.2	zachodni sł.	pochmurno
2. god. po poł.	328 62	+ 4 0°	84 5	„ „	pogoda
10 god. wiecz.	328.12	+ 0.2°	91.1	„ ci.	pochmurno

TEATR.

Jutro na scenie niemieckiej: „**Lucrezia Borgia**,“ opera w 3 aktach. Także *Koncert pana Servais* w sali ratuszowej.

Kurs lwowski.

Dnia 31. stycznia.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	4	81	4	86
Dukat cesarski	„ „	4	85	4	91
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	40	8	50
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	57	1	60
Talar pruski	„ „	1	51	1	54
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	18	1	21
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	83	—	83	60
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	78	25	79	25
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	79	65	80	40

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 31. stycznia.

		zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	wal. austr.	83	50
„ przedał „ „ 100 po		84	—
„ dawał „ „ 100		—	—
„ żądał „ „ 100		—	—
Wartość kupona od 100 złr.		—	35

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 31. stycznia.

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. 75 — Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 80 30. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 78 35; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po 2½% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —; Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. 310; z r. 1839 za 100 zł. 126.75 zł. z roku 1854 za 100 zł. —.—. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po 2½% za 100 zł. 65.—; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. 93.—; Węgier 79 90; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii 79 —; Galicyi 77 90; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu 77 50; innych krajów koronnych 90.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 930 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 214 30; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego 610.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1711; towarzystwa kolei żelaznej państwa —.—; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa 65.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 480.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. 94.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. 99.75; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 84.10; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —.—; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów 88 65. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 88.55. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. południ. niemieck. waluty 88.65. Genua za 100 lirów piemonckich — —. Hamburg za 100 marko banko 78 60. Lipsk za 100 talarów 154.25. Liwurna za 100 lirów toskańskich 35 35. Londyn za 10 funtów szterl. 104.10. Lugdun za 100 franków 41.40. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. 102.20. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. 41.45. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich 15.— Konstantynopol za 100 piastrów tureckich 8.15. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 4 95, dukaty ces. pełnej wagi 4.91, korony 14.25. półkorony —.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 29. stycznia.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	—.—	—.—
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	80.60	80.70
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	—.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	78.70	78.80
dtto. „ 4½% za 100 zł.	70.50	71.—
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	305.—	310.—
„ 1839 „ 100 „	127.25	128.—
„ 1854 „ 100 „	109.25	109.50
Renty Como po 42 lir. austr.	15.25	15 50

B. Krajów koronnych		pien.	towar.
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.	Niższej Austryi	89. —	90.—
	Węgier	79.50	80.50
	Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	78.50	79.50
	Galicyi	78.—	78.50
	Bukowiny	77.—	77.25
	Siedmiogrodu	77.—	77.25
	innych krajów koronnych	87 —	92 —
	Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	933.—	935.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr	215.30	215.40
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	612.—	615 —
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1710 —	1712
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	234.—	234 30
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	122. —	123.—
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	164.—	165.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	—.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	98.—	99.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	65.—	66.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	480.—	483.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	305.—	310.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	6letnie po 5% za 100 zł.	—.—	97.—
	10 „ „ 5% „ 100 „	—.—	94.—
	przeznaczone do losowania po 100 zł.	—.—	88.50
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99. —	99 50
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	84.—	84.25

Losy.

		pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę		97.—	97.25
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.		102.—	103.—
Esterhazego	40 zł. m. k.	72.—	73.—
Salma	40 „ „	41.50	42.—
Palfiego	40 „ „	38.—	38.50
Clarego	40 „ „	38.—	38.50
St. Genois	40 „ „	36.50	37.—
Windischgrätza	20 „ „	23.—	23.50
Waldsteina	20 „ „	25.—	25 50
Keglevicha	10 „ „	15.—	15.25

Na 3 miesiące.

	pien.	towar.
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	88.20	88.30
Frankfurt n. M., za 100 zł. południ.-niemieckiej waluty	88.30	88.40
Hamburg za 100 marko banko 2¾%	78.40	78.60
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	103.90	104.—
Paryż, za 100 franków 3%	41.30	41.40

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze	4 zł.—96 cen.	4 zł.—97 cen.
Korona	14 „ —22 „	14 „ —24 „
Napoleondor	8 „ —33 „	8 „ —38 „
Rosyjski imperyał	8 „ —45 „	8 „ —46 „

KRONIKA.

(Pożar). Dnia 16go b. m. zgorzała w Skomorochach, w obwodzie Żółkiewskim, stajnia gr. kat. plebana, a w niej 12 sztuk bydła rogatego. 3 źrebiąt, 19 owiec, 3 sztuk nierogacizny, i przeszło 30 sztuk drobiu. Ogień miał być podłożony, ale sprawcy nie wyśledzono dotąd.

— (Statystyka małżeństw, narodzin i śmiertelności w Wiedniu w roku 1858 przedstawia podług wykazów urzędowych następujące cyfry: Zaślubiono 4456 par, o 49 mniej niż w roku 1857. Urodziło się 22.238 dzieci, między temi 11.382 chłopców, a 10.856 dziewcząt; w ogóle 217 dzieci mniej niż w roku 1857. Umarło łącznie z wypadkami śmierci w szpitalach cywilnych i wojskowych 20.558. Między temi chłopców do 10 lat wieku 4651, dziewcząt w tym samym wieku 4030; nieżywych chłopców przyszło na świat 563 a dziewcząt 419. Rodzaje śmierci były następujące: na konsumcyę umarło 1205 ludzi; na starość 570; na wycieńczenie sił 1826, na gangrynę 41, na apoplexyę 238, na konwulsyę 1410, na nerwową gorączkę i tyfus 1411, na ospę 182, na odrę 10, na szkarlatynę 512, na dysenteryę 890, na kaszel kurczowy 85, na słabości mózgowe 1501, na anginę 214, na słabości piersiowe 553, na wady w sercu 309, na słabości organów brzuchowych 1234, na metastazy 27, na tuberkułe 5094, na zapalenie płuc 996, na szkrofuły 104, na puchlinę wodną 491, na zepsucie krwi 470 i kilka na ciężkie skaleczenia ciała. Pomiędzy zmarłymi było 7 w wieku 91 lat, 3 w wieku 92, 4 — 93, 1 — 94, 5 — 96 i 1 — 97 lat, najstarszy liczył 99 lat. W roku 1858 umarło o 77 ludzi, a urodziło się nieżywych dzieci o 41 więcej niż w roku 1857.

— (Dupoisat.) Z Wenecyi donoszą z końca stycznia r. b., że Dupoisat, wiadomy właściciel topazu, który wprzód uważano za brylant nieoceniony, dostał pomieszanie zmysłów, widząc zawiedzione swe nadzieje. Zwierzchność miejscowa zajęła się gorliwie losem tego nieszczęśliwego, i ma o nim wszelkie staranie.

— (Szczątki przedpotopowe.) W pobliżu Plymouthu w Anglii znaleziono temi dniami w łomach kamienia wapiennego mnóstwo ciekawych szczątków przedpotopowych, jako to: zęby, koście i inne części lwów, tygrysów, słoni, nosorożców, koni, hyen i innych zwierząt. To odkrycie zajmuje wielce miłośników zoologii w Londynie. Ile wieków musiało upłynąć już, odkąd te zwierzęta przestały istnieć w tej okolicy, można wnosić z tego, że jaskinia w której znaleziono te szczątki, znajduje się w skale oddalonej o 1000 stóp od wybrzeża morskiego. Sama skała leży w wysokości 70 stóp nad powierzchnią morza, i jest 20 stóp długa, 10 wysoka a do 70 stóp szeroka. Do najciekawszych zabytków należy szczęka pewnego zwierzęcia z rodzaju koni, niewidziana dotąd, co zada kłamstwo niejednej z dotychczasowych teoryi geologicznych.

Jutro we środę dnia 2go lutego *Bal subskrybcyjny* w sali redutowej hr. Skarbka na dochód *Zakładów Ochronek małych Dzieci i Niemowląt.* — Karty wstępne udzielają się w biórze prezydyalnem Magistratu u Dyrektora Zakładów po cenie 2 zł. 10 c. od osoby, paczki zaś familijne o 3 biletach po 5 zł. 15 centów.

Rozmaitości nr. 5.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

I. Uzupełnienia do nr. 2. i 3. Rozmaitości przez A. z S. K.
II. Eskimowie.
III. Zbiory archiwalne. Walenty Dębieński, kanclerz koronny upomina radę Krośnieńską o uiszczenie należytości słudze jego.
IV. Opium w Indyach i Chinach (dokoń.)
V. Styczniowy zeszyt Biblioteki Warszawskiej.
VI. Najbliższy tom historyi konzulatu i cesarstwa.
VII. Belgia pod panowaniem Maryi Teresy.
VIII. Odczyty profes. Borka na uniwersytecie fryburskim.
IX. Lamartina kurs literatury.
X. Nowy przegląd miesięczny w Paryżu.
XI. Kompletne wydanie Tegnera.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.***

Z c. k. galic. drukarni rządowej.